

De Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen

Een onderzoek naar de gevolgen voor de goederenrechtelijke positie van de echtgenoot niet-schuldenaar inzake privéschulden van de partner

Naam: Nienke Hemstra

Email: n.e.hemstra@students.uu.nl

Studentnummer: 4237315

Begeleidingsdocent: dhr. Huijjer

Afstudeerwerk: Privaatrecht – *Personen- en familierecht*

Cursuscode: RGBUPRV016

Faculteit: Recht, Economie en Bestuur

Universiteit Utrecht

Datum: 29-01-2018

Aantal woorden: 5930

*Cd van jou, cd van mij
Cd van ons allebei
Maar gekregen van m'n moeder
Van mijn moeder dus van mij
- Acda & De Munnik*

Inhoudsopgave

1. Inleiding	
1.1. Motivatie en context	4
1.2. Onderzoeksvraag- en methode	5
1.3. Begripsdefinities	5
2. Huidig recht	
2.1. Omvang gemeenschap van goederen	6
2.2. Goederenrechtelijke positie echtgenoot niet-schuldenaar	7
2.3. Bezwaren	7
3. Komend recht onder Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen	
3.1. Aanleiding tot wijziging	9
3.2. Omvang beperkte gemeenschap van goederen	9
3.3. Goederenrechtelijke positie echtgenoot niet-schuldenaar	10
4. Evaluatie gewijzigde goederenrechtelijke positie echtgenoot niet-schuldenaar	
4.1. Positieve punten	12
4.2. Kritiepunten	13
4.2.1. Bewijsvermoeden	13
4.2.2. Dubbele tegeldemaking.....	14
4.2.3. Overnamerecht	14
5. Conclusie	16
6. Geraadpleegde bronnen	18
6.1. Literatuur	18
6.2. Parlementaire stukken	19
7. Rechtspraakregister	20

1. Inleiding

1.1. Motivatie en context

Al sinds 1838 kent Nederland het stelsel van de algehele gemeenschap van goederen als basisstelsel.¹ Dit betekent dat, op het moment van de voltrekking van het huwelijk, alle goederen van beide partners samenvloeien, tenzij anders bepaald bij huwelijkse voorwaarden. Wat veel mensen zich niet realiseren, is dat onder deze gemeenschap niet slechts goederen vallen, maar ook de schulden van beide echtgenoten.² Tevens is het mogelijk voor schuldeisers om schulden van een van de partners, die buiten de gemeenschap vallen, de zogenaamde privéschulden, te verhalen op de huwelijksgemeenschap.³

Teneinde de algehele gemeenschap van goederen te beperken, is door de Tweede kamer-leden Swinkels, Recourt en Van Oosten het initiatiefvoorstel 33987 ingediend.⁴ Dit voorstel is op 28 maart 2017 aangenomen door de Eerste Kamer. Het voorstel, dat heeft geleid tot de Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen, zal per 1 januari 2018 wettelijke gelding krijgen in Nederland.⁵ Hiermee kent Nederland vanaf dat moment een wettelijke beperkte gemeenschap van goederen als basisstelsel. Dat wil zeggen dat ‘enkel hetgeen de beide echtelieden gedurende het huwelijk hebben opgebouwd standaard in de gemeenschap zal vallen’.⁶ Daarnaast brengt de nieuwe wet onder andere een beperking van de verhaalpositie van de privéschuldeiser met zich mee, wat gevolgen heeft voor de goederenrechtelijke positie van de echtgenoot niet-schuldenaar. Deze wet zou volgens de initiatiefnemers passen bij de huidige, meer individuele samenleving en beter aansluiten bij wat de meerderheid van de bevolking als wenselijk beschouwt.⁷

In mijn werk bij de Rechtswinkel Utrecht, waar ik werkzaam ben binnen de sectie personen- en familierecht, speelt het huwelijksvermogensrecht een grote rol. Ik kom cliënten tegen die niet voldoende op de hoogte zijn van de gevolgen van de door hen ondertekende gemeenschap van goederen. Zij zijn zich niet bewust van de verre gaande gevolgen die deze gemeenschap kan hebben met betrekking tot de (privé)schulden van de echtgenoot. Met de Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen zal het een en ander gaan veranderen voor de echtgenoot niet-schuldenaar.⁸ De reeds genoemde beperking van de verhaalpositie van de privéschuldeiser is ontwikkeld om op deze manier te waarborgen dat het aandeel van de echtgenoot niet-schuldenaar in de gemeenschap niet langer ten prooi kan vallen aan schuldeisers van de partner.⁹ Teneinde dit te bereiken is onder andere een nieuw lid 3 toegevoegd aan het huidige art. 1:96 BW. In de literatuur is reeds veel kritiek geuit op deze nieuwe regeling. Discussie blijft vooral of de nieuwe beperkte gemeenschap van goederen uitvoerbaar zal zijn in de praktijk. Een van de vragen die zich daarbij voordoet is of het nieuwe recht wel degelijk betere uitkomst biedt voor de echtgenoot niet-schuldenaar als beoogd door de initiatiefnemers van het voorstel. Het voorgaande, in combinatie met de behoefte aan een meer individueel huwelijksvermogensrecht, heeft mij aanleiding gegeven onderzoek te verrichten naar de verandering in de goederenrechtelijke positie van de echtgenoot niet-schuldenaar.

¹ *Kamerstukken II* 2002/03, 28867, 3, p. 4 (MvT).

² Lieber, *FJR* 2016/53, p. 1.

³ Art. 1:96 lid 1 BW.

⁴ *Kamerstukken II* 2013/14, 33987, 2.

⁵ *Stb.* 2017, 177.

⁶ *Kamerstukken II* 2013/14, 33987, 3, p. 1 (MvT).

⁷ *Kamerstukken II* 2013/14, 33987, 3, p. 1 (MvT).

⁸ *Stb.* 2017, 177.

⁹ *Kamerstukken II* 2013/14, 33987, 3, p. 18 (MvT).

1.2. Onderzoeksvraag- en methode

De onderzoeksvraag, die in deze scriptie centraal staat, luidt:

‘In hoeverre levert de ‘Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen’ de echtgenoot niet-schuldenaar een beter beschermde goederenrechtelijke positie op inzake privéschulden van de partner?’

Teneinde deze vraag te kunnen beantwoorden, wordt allereerst ingegaan op de huidige wettelijke regeling en de gevolgen hiervan voor de goederenrechtelijke positie van de echtgenoot niet-schuldenaar in geval van privéschulden van de partner. Hierbij zullen een aantal bezwaren worden aangetoond aan de hand van de jurisprudentie van voor 1 januari 2018. Vervolgens zullen de wijzigingen die de Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen op dit punt met zich meebrengt worden besproken. Ten slotte zal aan de hand van de toepassing van het nieuwe recht op de besproken jurisprudentie en een literatuuronderzoek worden vastgesteld of de wijzigingen daadwerkelijk een beter beschermde goederenrechtelijke positie bieden voor de echtgenoot niet-schuldenaar, waarbij zowel verbeteringen als kritiekpunten aan het licht zullen komen.

1.3. Begripsdefinities

Gezien het feit dat dit onderzoek reeds in 2017 is gestart, zal met *huidig recht* verwezen worden naar het recht voor 1 januari 2018, en zal met het *nieuwe recht* het recht na 1 januari 2018 worden bedoeld. Naar dit nieuwe recht zal worden verwezen als de *wettelijke beperkte gemeenschap van goederen*.¹⁰

Onder de *huwelijksgemeenschap* wordt in deze scriptie het basisstelsel verstaan, waar niet van wordt afgeweken bij huwelijkse voorwaarden ex. art. 1:93 Burgerlijk Wetboek. (Hierna: BW)

Met *NBW* wordt bedoeld het BW zoals deze eruit zal zien na invoering van de Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen.¹¹

Met *goederenrechtelijke positie*, als opgenomen in de onderzoeksvraag, wordt bedoeld de mate waarin de zaken van de echtgenoot niet-schuldenaar, in de zin van art. 3:1 BW, bloot staan aan verhaal door privéschuldeisers van de partner en de mate waarin deze recht heeft op vergoedingsrechten.

¹⁰ Kraan, Heijning & Marck 2017, p. 63.

¹¹ *Stb.* 2017, 177.

2. Huidig recht

2.1. Omvang gemeenschap van goederen

De wettelijke gemeenschap van goederen, die ziet op de vermogensrechtelijke verhouding van echtgenoten, is geregeld in titel 7 Boek 1 BW. Op grond van art. 1:94 lid 1 BW bestaat vanaf het moment van de voltrekking van het huwelijk tussen de echtgenoten van rechtswege een gemeenschap van goederen. Er doet zich op dat moment een ‘verkrijging onder algemene titel’ voor door middel van boedelmenging ex. art. 3:80 lid 2 BW.¹² Hieruit blijkt de ‘universele werking’ van de huwelijksgemeenschap. Alle aanwezige goederen en schulden van voor het huwelijk, toebehorend aan beide partners, vallen binnen de huwelijksgemeenschap, enkele uitzonderingen daargelaten.¹³

In art. 1:94 lid 2 BW is opgenomen welke goederen de gemeenschap omvat. Dit zijn ‘alle goederen der echtgenoten, bij aanvang van de gemeenschap aanwezig of nadien, zolang de gemeenschap niet is ontbonden, verkregen’. Hieronder vallen dus zowel de tegenwoordige goederen, die reeds aanwezig zijn bij beide echtgenoten op het moment van de sluiting van het huwelijk, als de toekomstige goederen. Dit worden de gemeenschapsgoederen genoemd.

Door de wetgever zijn een aantal goederen uitgesloten van de gemeenschap, namelijk goederen verkregen onder uitsluitingsclausule, pensioenrechten en rechten op het vestigen van vruchtgebruik.¹⁴ Op grond van art. 1:95 lid 3 BW vallen daarnaast ook goederen die ‘aan een der echtgenoten op enigerlei bijzondere wijze verknocht zijn’ buiten de gemeenschap indien die verknochtheid zich hiertegen verzet. Denk hierbij bijvoorbeeld aan smartengeld in verband met letselschade.¹⁵ Ten slotte vallen evenmin in de gemeenschap vruchten van goederen die niet in de gemeenschap vallen, hetgeen wordt geïnd op een vordering die buiten de gemeenschap valt en een vordering tot vergoeding die in plaats van een eigen goed van een echtgenoot treedt. Hieronder valt eveneens een vordering ter zake van waardevermindering van zulk een goed.¹⁶ Goederen die buiten de gemeenschap vallen, dienen te worden aangemerkt als privégoederen.¹⁷

In art. 1:94 lid 5 BW is opgenomen welke schulden onder de gemeenschap van goederen vallen. Dit zijn ‘alle schulden van ieder der echtgenoten’. Ook hierbij gaat het, overeenkomstig de regeling omtrent de baten, om zowel reeds bestaande schulden ten tijde van het sluiten van het huwelijk, als schulden die aan de echtgenoten ontstaan tijdens het huwelijk. Deze schulden worden de ‘gemeenschapsschulden’ genoemd. Ook hierop gelden een aantal uitzonderingen. Daarbij gaat het om ‘schulden betreffende van de gemeenschap uitgezonderde goederen’ en ‘schulden uit door een der echtgenoten gedane giften, gemaakte bedingen en aangegane omzettingen’.¹⁸ Daarnaast vallen, eveneens als verknochte goederen, ook verknochte schulden buiten de huwelijksgemeenschap op grond van art. 1:94 lid 3 BW. De van de huwelijksgemeenschap uitgezonderde schulden, worden de ‘privéschulden’ genoemd.

Tot slot wordt een goed in geval van bewijsproblemen aangemerkt als toebehorend aan de gemeenschap op grond van art. 1:94 lid 6 BW. Uit de bewoording van dit artikel kan worden afgeleid dat dit geval zich voordoet indien geen van beide echtgenoten zijn recht op dit goed kan bewijzen. Dit vermoeden werkt niet ten nadele van de schuldeisers van de echtgenoten.¹⁹

¹² Zie ook Verstappen 1996.

¹³ Breederveld 2011, p. 2.

¹⁴ Art. 1:94 lid 2 sub a, b en c BW.

¹⁵ Van Mourik 2009, p. 77.

¹⁶ Art. 1:94 lid 4 BW.

¹⁷ Van Mourik 2009, p. 68.

¹⁸ Art. 1:94 lid 5 sub a en b BW.

¹⁹ Art. 1:94 lid 6 BW.

2.2. Goederenrechtelijke positie echtgenoot niet-schuldenaar

Op grond van art. 1:96 lid 1 BW kunnen voor een schuld van een echtgenoot zowel de goederen van de gemeenschap, als zijn eigen goederen worden uitgewonnen. Dit artikel stelt dat het hierbij niet uitmaakt of het om een gemeenschapsschuld of een privéschuld gaat. Vorenstaande volgt daarnaast ook uit het beginsel opgenomen in art. 3:276 BW, dat bepaalt dat een schuldeiser zijn vordering op alle goederen van zijn schuldenaar kan verhalen.

In het geval er sprake is van een privéschuld van een van de echtgenoten, wordt een uitzondering gemaakt in art. 1:96 lid 2 BW. Indien de echtgenoot niet-schuldenaar eigen goederen van de echtgenoot-schuldenaar kan aanwijzen die voldoende verhaal bieden, is het niet mogelijk voor de schuldeiser zich te verhalen op goederen van de gemeenschap. Op dit punt wordt de echtgenoot niet-schuldenaar in bescherming genomen door de wetgever. Dit aanwijsrecht geldt echter niet in het geval dat dit redelijkerwijs niet van de schuldeiser te verwachten is. In een dergelijke situatie zou het kunnen gaan om goederen die voor de schuldeiser lastig te verhalen zijn, omdat deze zich bijvoorbeeld in het buitenland bevinden.²⁰ In dit geval zal de privéschuldeiser niettemin het recht hebben zich te verhalen op de goederen van de gemeenschap teneinde de privéschuld te voldoen. In die zin wordt de goederenrechtelijke bescherming van de echtgenoot niet-schuldenaar enigszins afgezwakt.

Daarnaast heeft de wetgever ervoor gekozen de echtgenoot niet-schuldenaar enige bescherming te bieden tegen verhaal door privéschuldeisers door het opnemen van een vorderingsrecht op de echtgenoot-schuldenaar. Dit recht wordt ook wel het recht van 'récompense' genoemd en is opgenomen in art. 1:96 lid 4 BW.²¹ Op grond hiervan is de echtgenoot omwille wiens privéschuld goederen van de gemeenschap zijn uitgewonnen, gehouden tot vergoeding aan de gemeenschap. Op grond van art. 3:320 jo. art. 3:321 lid 1 sub a BW kunnen deze vorderingen, indien zij tijdens het huwelijk of zes maanden na de ontbinding van het huwelijk zouden verjaren, van rechtswege worden verlengd met een periode van zes maanden tot na de echtscheiding. Daarnaast is het zo dat zo lang het huwelijk niet is ontbonden en de echtgenoten niet van tafel en bed zijn gescheiden, een echtgenoot zijn rechtsvordering jegens de andere echtgenoot niet kan verliezen door verjaring.²² Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat verjaring naar gelang van tijd dus wel mogelijk is.

2.3. Bezwaren

Een van de bezwaren tegen de huidige wettelijke regeling ziet op het feit dat het voor privéschuldeisers mogelijk is verhaal te nemen op de goederen die van de kant van de echtgenoot niet-schuldenaar in de huwelijksgemeenschap zijn komen te vallen bij sluiting van het huwelijk en op de gezamenlijk verkregen goederen tijdens het huwelijk. Dit terwijl de echtgenoot niet-schuldenaar niet aansprakelijk is voor de schuld.²³

Een dergelijke situatie kan geïllustreerd worden aan de hand van een arrest van de Rechtbank Haarlem.²⁴ In dit geval waren een man en vrouw in algehele gemeenschap van goederen getrouwd. De man, die zich schuldig gemaakt had aan verduistering van zijn werkgever Intermatic, werd door vorengenoemde aangesproken tot terugbetaling van de verduisterde som. Door de Rechtbank werd vastgesteld dat de verknochtheid van de schuld zich verzette tegen het vallen van de schuld binnen de huwelijksgemeenschap, wat deze vanaf dat moment een privéschuld van de man maakte. Ondanks het feit dat de vrouw van de man niet persoonlijk schuldenaar was en dus niet onvoorwaardelijk kon worden veroordeeld tot betaling van de geldsom, kon Intermatic zich nu op grond van art. 1:96 lid 1 BW verhalen op de goederen van de gemeenschap. Een soortgelijke situatie deed zich voor in een arrest van het Hof Arnhem.²⁵ Hierin werd bepaald dat het feit dat geïntimeerde zelf geen schuldenaar

²⁰ De Bruijn, Huijgen & Reinhartz 2010, p. 146.

²¹ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 3.

²² Van Mourik 2006, p. 372.

²³ Reinhartz, *FJR* 2015/3, p. 5.

²⁴ Rb. Haarlem 27 augustus 2008, ECLI:NL:RBHAA:2008:BE9830, *NJF* 2008/452.

²⁵ Hof Arnhem-Leeuwarden 22 februari 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BC5100.

was met betrekking tot de verschuldigde vordering aan het bouwbedrijf, er niet aan in de weg stond dat beslag werd gelegd te harer laste op de tot de gemeenschap behorende goederen die mede op haar naam stonden.²⁶ Deze twee arresten tonen aan dat de huidige regeling tot zeer onwenselijke situaties kan leiden. Hiervan kan men vooral spreken indien de partner risicodragende activiteiten uitvoert.²⁷ In beide gevallen gaat het om een verknochte schuld als gevolg van een onrechtmatige daad van de echtgenoot-schuldenaar. Ondanks het feit dat het hier om privéschulden ging, konden de goederen van de huwelijksgemeenschap worden uitgewonnen.

Uiteraard heeft de echtgenoot niet-schuldenaar in een dergelijk geval het aanwilsrecht van art. 1:96 lid 2 BW. Echter, het is slechts mogelijk gebruik te maken van dit recht indien er voldoende privévermogen bij de echtgenoot-schuldenaar aanwezig is. Is dit niet het geval, dan zal dit recht de echtgenoot niet-schuldenaar geen uitkomst bieden.

Zoals voorgaand reeds is vastgesteld bestaat er op grond van art. 1:96 lid 4 BW het recht van récompense, dat de echtgenoot niet-schuldenaar enige goederenrechtelijke bescherming biedt omtrent privéschulden van de partner. Echter, er dienen een aantal kanttekeningen bij deze bepaling te worden geplaatst. Allereerst is het zo dat het risico omtrent de niet-nakoming van dit recht feitelijk bij de echtgenoot niet-schuldenaar ligt. Dit vanwege het feit dat het recht weinig betekent indien er niet langer gemeenschappelijk vermogen aanwezig is als gevolg van verhaal door privéschuldeisers en de echtgenoot-schuldenaar geen privévermogen heeft.²⁸ Indien de echtgenoot-schuldenaar er niet in slaagt de récompense te betalen, wordt de privéschuld feitelijk door de huwelijksgemeenschap gedragen.²⁹ Daarbij komt nog eens het feit dat het recht aan verjaring onderhevig is, zoals reeds is geconstateerd in paragraaf 2.2.³⁰ Daarnaast is een ander kritiekpunt op dit vergoedingsrecht, dat de rekening van de vergoeding pas wordt opgesteld ten tijde van de ontbinding van het huwelijk.³¹ Tot slot, verdient nog te worden opgemerkt dat men er zich van bewust dient te zijn dat het recht van récompense, inhoudende een vergoeding in de vorm van geld, in sommige gevallen niet opweegt tegen het daadwerkelijke bezit van een bepaald goed. Hiervan kan sprake zijn in het geval er emotionele waarde gehecht wordt aan de uitgewonnen goederen.

²⁶ Hof Arnhem-Leeuwarden 22 februari 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BC5100, r.o. 4.

²⁷ *Kamerstukken II* 2002/03, 28867, 3, p. 6 (MvT).

²⁸ Kraan, Heijning & Marck 2017, p. 120.

²⁹ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 3.

³⁰ Art. 3:320 jo. art. 3:321 lid 1 sub a BW.

³¹ Braat, *WPNR* 2005/6617, p. 292.

3. Komend recht onder Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen

3.1. Aanleiding tot wijziging

In het Rapport van de Commissie rechten en plichten van echtgenoten is reeds een nadeel vastgesteld dat ziet op de huidige verhaalpositie van privéschuldeisers op de huwelijksgemeenschap. Deze zou onnodig van te grote omvang zijn en zou dan ook beperkt moeten worden.³² De mogelijkheid tot verhaal op zowel de privégoederen van de schuldenaar als op de goederen van de gemeenschap, kan zo ook het aandeel van de echtgenoot niet-schuldenaar in de gemeenschap aantasten. Dit kan voornamelijk in het geval dat de andere echtgenoot risicodragende activiteiten uitvoert, zeer onwenselijk zijn.³³ De wet zou dan ook zo aangepast dienen te worden dat de belangen van zowel de beide echtgenoten als van de schuldeiser op een meer evenwichtiger wijze worden behartigd.³⁴

Kortom, de aanleiding tot wijziging van de huidige regeling ziet op de goederenrechtelijke bescherming van de echtgenoot niet-schuldenaar, waarbij het verhaalrisico die deze loopt, dient te worden gereduceerd. De nieuwe regeling wordt door de initiatiefnemers van het voorstel gerechtvaardigd door de parallel met de verhaalmogelijkheden van privéschuldeisers binnen de eenvoudige gemeenschap. Indien er sprake is van een eenvoudige gemeenschap is het zo dat privéschuldeisers slechts gerechtigd zijn zich te verhalen op het aandeel dat de schuldenaar in de gemeenschap heeft.³⁵

3.2. Omvang beperkte gemeenschap van goederen

Vanaf 1 januari 2018 zal met de invoering van de Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen de wettelijke gemeenschap van goederen overgaan in de wettelijke beperkte gemeenschap van goederen.³⁶ De omvang van deze wettelijke beperkte gemeenschap van goederen is opgenomen in art. 1:94 NBW. In art. 1:94 lid 2 NBW is opgenomen welke goederen de gemeenschap omvat. Dit zijn ‘alle goederen die reeds vóór de aanvang van de gemeenschap aan de echtgenoten gezamenlijk toebehoorden, en alle overige goederen van de echtgenoten, door ieder van hen afzonderlijk of door hen tezamen vanaf de aanvang van de gemeenschap tot haar ontbinding verkregen’. De voorhuwelijkse privégoederen van de echtgenoten zullen dus niet langer van rechtswege overgaan in de huwelijksgemeenschap door boedelmenging en zullen blijven toebehoren tot het privévermogen van beide echtgenoten.³⁷ Wel vallen de reeds aanwezige gezamenlijke goederen, indien hier sprake van is, binnen de gemeenschap. Dit geval doet zich voor indien ongehuwd samenwonenden gezamenlijk vermogen hebben in de zin van gemeenschappelijke gerechtigdheid tot goederen. Hierbij gaat het om een eenvoudige gemeenschap in de zin van afdeling 3.7.1. BW.³⁸ Goederen verkregen tijdens het huwelijk, zullen op grond van art. 1:95 lid 1 BW tot de gemeenschap gaan behoren, indien deze bij de verkrijging voor meer dan de helft ten laste komen van de gemeenschapsgelden.³⁹

Er zijn door de wetgever, net als onder het huidige recht, een aantal goederen van de gemeenschap uitgesloten. Deze uitsluitingen komen overeen met het huidige art. 1:94 BW, met uitzondering van art. 1:94 lid 2 sub a BW. Op grond van art. 1:94 lid 2 sub a NBW vallen goederen verkregen krachtens erfopvolging bij versterf, making, lastbevoordeling of gift buiten de gemeenschap. Op grond van art. 1:96 lid 3 NBW is het voorgaande niet van toepassing op giften van tot de gemeenschap behorende goederen aan de andere echtgenoot en goederen, alsmede de vruchten van die goederen, ten aanzien waarvan bij uiterste wilsbeschikking of bij gift is bepaald dat zij in de

³² *Kamerstukken II* 2014/15, 33987, 8, p. 43.

³³ *Kamerstukken II* 2002/03, 28867, 3, p. 6 (MvT).

³⁴ *Kamerstukken II* 2002/03, 28867, 3, p. 23-24 (MvT).

³⁵ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 6.

³⁶ *Stb.* 2017, 177.

³⁷ Breederveld, *FJR* 2014/54, p. 3.

³⁸ *Kamerstukken II* 2013/14, 33987, 3, p. 6 (MvT).

³⁹ Breederveld, *FJR* 2014/54, p. 4.

gemeenschap vallen. Het laatste wordt de zogenaamde insluitingsclausule genoemd.⁴⁰ Hiermee is het voor de erflater of schenker niet langer nodig een uitsluitingsclausule, als reeds besproken, op te nemen indien diegene wenst de erfenis of schenking buiten de gemeenschap te laten vallen. Dit is onder het nieuwe recht de norm. Art. 94 NBW geldt zowel voor tijdens het bestaan van de gemeenschap als voor later, door middel van erfrecht of schenking, verkregen goederen.⁴¹ Indien bij uiterste wilsbeschikking of gift wordt bepaald dat de goederen buiten de gemeenschap vallen overeenkomstig art. 1:94 lid 2 sub a NBW, kan hiervan door de echtgenoten niet worden afgeweken door middel van huwelijkse voorwaarden.⁴²

In art. 1:94 lid 7 NBW is opgenomen welke schulden onder de wettelijke beperkte gemeenschap van goederen vallen. Dit zijn ‘alle vóór het bestaan van de gemeenschap ontstane gemeenschappelijke schulden, alle schulden betreffende goederen die reeds vóór de aanvang van de gemeenschap aan de echtgenoten gezamenlijk toebehoorden, en alle tijdens het bestaan van de gemeenschap ontstane schulden van ieder van de echtgenoten’. Bij de twee eerst genoemde soorten schulden gaat het om schulden voortkomend uit een eenvoudige gemeenschap.⁴³ Privéschulden die echtgenoten bij aanvang van het huwelijk hebben, behoren dus niet langer tot de huwelijksgemeenschap. Door de wetgever zijn van de gemeenschap uitgesloten, schulden betreffende van de gemeenschap uitgezonderde goederen, schulden die behoren tot een nalatenschap waartoe een echtgenoot gerechtigd is en schulden uit door een van de echtgenoten gedane giften, gemaakte bedingen en aangegane omzettingen.⁴⁴ In vergelijking met het oude recht wordt hiermee de categorie privéschulden uitgebreid. Het verschil met de wettelijke gemeenschap van goederen ziet dus slechts op schulden die reeds bestaan ten tijde van de sluiting van het huwelijk en schulden die deel uitmaken van een nalatenschap waartoe een echtgenoot is gerechtigd.⁴⁵

Voor het overige zijn op de wettelijke beperkte gemeenschap dezelfde regels van toepassing als onder het oude recht. Bij beide gemeenschappen worden dezelfde activa en passiva uitgezonderd.⁴⁶

3.3. Goederenrechtelijke positie echtgenoot niet-schuldenaar

Op grond van art. 1:96 lid 1 NBW jo. art. 3:276 NBW kunnen voor een schuld van een echtgenoot, net als onder het huidige recht, zowel de goederen van de gemeenschap als zijn eigen goederen worden uitgewonnen. Daarnaast zal het aanwilsrecht, als opgenomen in het huidige art. 1:96 lid 2 BW, onder het nieuwe recht blijven bestaan.⁴⁷

Met de invoering van de Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen zal echter ook het een en ander veranderen met betrekking tot de goederenrechtelijke positie van de echtgenoot niet-schuldenaar.⁴⁸ Zo zal er een nieuw derde lid worden toegevoegd aan het huidige art. 1:96 BW. Hiermee wordt het verhaal op de goederen van de gemeenschap voor een niet tot de gemeenschap behorende schuld van een echtgenoot beperkt tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed.⁴⁹ De privéschuldeiser legt beslag op het gehele goed waarna hij deze uitwint, maar het is voor hem vervolgens slechts mogelijk zich te verhalen op de helft van de opbrengst.⁵⁰ De andere helft komt de andere echtgenoot toe en valt voortaan buiten de gemeenschap.⁵¹ Dit vanwege het feit dat dit vermogen anders wederom bloot zou staan aan verhaal door privéschuldeisers van de echtgenoot.⁵²

⁴⁰ Reinhartz, *FJR* 2015/3, p. 2.

⁴¹ *Kamerstukken II* 2002/03, 28867, 3, p. 20 (MvT).

⁴² Art. 1:94 lid 4 NBW.

⁴³ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 4.

⁴⁴ Art. 1:94 lid 7 NBW.

⁴⁵ Kraan, Heijning & Marck 2017, p. 113.

⁴⁶ Kraan, Heijning & Marck 2017, p. 64.

⁴⁷ *Stb.* 2017, 177.

⁴⁸ *Stb.* 2017, 177.

⁴⁹ Art. 1:96 lid 3 NBW, eerste volzin.

⁵⁰ *Kamerstukken II* 2014/15, 33987, 10, p. 12.

⁵¹ Art. 1:96 lid 3 NBW, tweede volzin.

⁵² Lieber, *FJR* 2016/53, p. 5.

Daarnaast bepaalt art. 1:96 lid 3 NBW dat de echtgenoot niet-schuldenaar ook bevoegd is het goed waarop de privéschuldeiser zich wenst te verhalen over te nemen tegen betaling van de helft van de waarde van dat goed uit zijn eigen vermogen. Dit wordt het overnamerecht genoemd.⁵³ Dat bedrag gaat vanaf dat moment toebehoren aan het privévermogen van de echtgenoot schuldenaar, oftewel diegene wiens privéschuld dient te worden betaald.⁵⁴ Het overnamerecht bestaat ook in de situatie van faillissement en kan daarmee tegen de executerende beslaglegger of curator worden uitgeoefend.⁵⁵ In een dergelijk geval zal geen recht van récompense ontstaan.

Tot slot, blijft het recht van récompense, opgenomen in art. 1:96 lid 5 NBW, onder het nieuwe recht op dezelfde wijze bestaan. Dit recht zal op grond van het voorgaande slechts van toepassing zijn indien de privéschuldeiser niet overgaat tot het uitwinnen van gemeenschapsgoederen, maar de schuldenaar zijn schuld vrijwillig met gemeenschapsgelden afbetaalt.⁵⁶

⁵³ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 6.

⁵⁴ Reinhartz, *FJR* 2015/3, p. 5.

⁵⁵ *Kamerstukken II* 2013/14, 33987, 3, p. 18 (MvT).

⁵⁶ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 6.

4. Evaluatie gewijzigde goederenrechtelijke positie echtgenoot niet-schuldenaar

Om een evaluatie te maken van de gewijzigde goederenrechtelijke positie van de echtgenoot niet-schuldenaar zal in dit hoofdstuk het nieuwe recht worden toegepast op de reeds besproken jurisprudentie en zal gebruik worden gemaakt van een literatuuronderzoek. Aan de hand hiervan zullen enige positieve veranderingen aan het licht komen en zullen enige kanttekeningen geplaatst worden bij de nieuwe regelgeving. Ter verduidelijking van de standpunten zijn aan sommige arresten een aantal elementen toegevoegd.

4.1. Positieve punten

Het eerste positieve punt ziet op het feit dat onder het nieuwe recht de voorhuwelijkse privégoederen van beide echtgenoten niet langer van rechtswege overgaan in de huwelijksgemeenschap.⁵⁷ Privéschuldeisers kunnen zich op grond van art. 1:96 lid 1 jo. 3:276 NBW niet langer zowel verhalen op het voorhuwelijkse privévermogen van de echtgenoot-schuldenaar als op de goederen van de gemeenschap. Voorheen was het zo dat de sluiting van een huwelijk, waarbij door boedelmenging de privégoederen van de echtgenoot niet-schuldenaar in de gemeenschap kwamen te vallen, de verhaalmogelijkheid voor privéschuldeisers vergrootte.⁵⁸ Hierbij dient echter wel te worden opgemerkt dat dit niet in alle gevallen zo is.⁵⁹ Onder het nieuwe recht zal dit niet langer het geval zijn. Als we terugrijpen naar het reeds besproken arrest van het Hof Arnhem-Leeuwarden, ervan uitgaande dat de woning voor de sluiting van het huwelijk toebehoorde aan het privévermogen van de vrouw, betekent dit dat het bouwbedrijf, onder het nieuwe recht, geen conservatoir beslag kan leggen op het huis.⁶⁰ Per 1 januari 2018 zal het huis in een dergelijk geval niet langer tot de huwelijksgemeenschap gaan behoren. Op dit punt zal er meer goederenrechtelijke bescherming voor de echtgenoot niet-schuldenaar zijn onder het nieuwe recht.

Het tweede positieve punt ziet op de goederen die gezamenlijk tijdens het huwelijk zijn verkregen. Nu het verhaal van privéschuldeisers wordt beperkt tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed op grond van art. 1:96 lid 3 NBW, kan het aandeel in de goederen van de echtgenoot niet-schuldenaar, financieel gezien, niet langer worden aangetast. Als we kijken naar het arrest van de Rechtbank Haarlem, betekent dit dat het voor Intermatic slechts mogelijk is zich te verhalen op de helft van de uitgewonnen goederen van de huwelijksgemeenschap.⁶¹ De andere helft van de opbrengst zal de vrouw in haar privévermogen toekomen. Ook op dit punt is er meer goederenrechtelijke bescherming voor de echtgenoot niet-schuldenaar onder het nieuwe recht.

Tot slot is het aannemelijk dat een beroep op het aanwijsrecht van art. 1:96 lid 2 NBW vaker zal slagen onder het nieuwe recht, nu er in de nieuwe situatie vaker privégoederen aanwezig zullen zijn.⁶² Dit vanwege het feit dat het voorhuwelijkse vermogen onder het nieuwe recht privé blijft.⁶³ Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat er, nu er meer privégoederen zijn, ook vaker meer privéschulden zullen zijn.⁶⁴ Dit ook vanwege het feit dat de categorie privéschulden onder het nieuwe recht is uitgebreid.⁶⁵ In een dergelijk geval zal de privéschuldeiser überhaupt niet toekomen aan het uitwinnen van de gemeenschappelijke goederen. De mate van toename van de goederenrechtelijke bescherming zal in dit opzicht afhangen van de omstandigheden van het geval, namelijk van de omvang van het voorhuwelijkse privévermogen van de echtgenoot-schuldenaar.

⁵⁷ Art. 1:94 lid 2 NBW.

⁵⁸ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 3.

⁵⁹ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 3.

⁶⁰ Hof Arnhem-Leeuwarden 22 februari 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BC5100.

⁶¹ Rb. Haarlem 27 augustus 2008, ECLI:NL:RBHAA:2008:BE9830, *NJF* 2008/452.

⁶² Reinhartz, *FJR* 2015/3, p. 5.

⁶³ Art. 1:94 lid 2 NBW.

⁶⁴ Reinhartz, *FJR* 2015/3, p. 5.

⁶⁵ Art. 1:94 lid 7 NBW.

4.2. Kritiekpunten

4.2.1. Bewijsvermoeden

Met de sluiting van een huwelijk onder de wettelijke beperkte gemeenschap van goederen, zullen drie verschillende vermogens ontstaan: het gemeenschappelijk vermogen en het privévermogen van beide echtgenoten.⁶⁶ In sommige gevallen zal er zelfs sprake zijn van vier vermogens.⁶⁷ Teneinde de vermogens van elkaar gescheiden te houden, zal door de echtgenoten een zeer nauwkeurige financiële administratie bijgehouden dienen te worden.⁶⁸ In de aanloop naar wetsvoorstel 33987 is deze administratieplicht uitgebreid bekritiseerd.⁶⁹

Op grond van art. 1:94 lid 8 NBW wordt een goed aangemerkt als toebehorend aan de gemeenschap indien geen van beide echtgenoten zijn recht op dit goed kan bewijzen. Daarnaast is het zo dat op grond van art. 1:96 lid 6 NBW de echtgenoot die een schuldeiser tegenwerpt dat een goed waarop deze verhaal zoekt niet behoort tot de huwelijksgemeenschap dit dient te bewijzen. In het geval er sprake is van een privéschuld van de partner, is het voor de echtgenoot niet-schuldenaar van belang zijn privégoederen aan te kunnen tonen, teneinde deze van de gemeenschap te kunnen afscheiden. Op die manier staan zijn eigen goederen niet bloot aan verhaal door privéschuldeisers.

Onder het nieuwe stelsel, waarbij drie of vier vermogens naast elkaar gaan bestaan, kan dit problematisch zijn. In het geval dat de echtgenoten niet nauwkeurig hebben geadmistreerd wat van wie was ten tijde van de sluiting van het huwelijk en hoe de kasstromen hebben gelopen tijdens het huwelijk, zullen zij niet in staat zijn te voldoen aan de bewijsregels van art. 1:94 lid 8 NBW en wordt alles geacht gemeenschappelijk te zijn.⁷⁰ Deze situatie doet zich in de praktijk vaak voor.⁷¹

Een illustratief geval is een arrest van de Rechtbank Almelo.⁷² In deze zaak waren de echtgenoten in het jaar 2000 buiten de gemeenschap van goederen gehuwd. Nu deed het geval zich voor dat de gedaagde, de echtgenoot niet-schuldenaar, niet met bescheiden kon bewijzen dat zij de gekochte woning in 2002 van haar en haar partner, de schuldenaar verkerend in faillissement, uitsluitend had gefinancierd met haar privévermogen. Dit vanwege het feit dat de hypothecaire lening op het huis, volgens de curator, mede was afgelost met salaris van haar partner dat gestort was op haar bankrekening. Als gevolg hiervan viel het huis, ondanks dat deze op haar naam stond, binnen de faillissementsboedel. Waren de partners nu wel getrouwd onder gemeenschap van goederen, dan had deze vraag zich onder het oude recht uiteraard niet voorgedaan nu het huis automatisch binnen de gemeenschap was komen te vallen. Echter, onder het nieuwe recht zou dit een zeer complexe situatie hebben opgeleverd. Er zou getraceerd moeten worden of de hypothecaire lening voor meer dan de helft met gemeenschapsgelden was afgelost. Deze situatie toont aan dat het in de praktijk, ondanks dat het onder het oude recht soms al moeilijk kan zijn aan te tonen hoe bepaalde goederen in het verleden zijn gefinancierd, het vanaf 1 januari alleen nog maar gecompliceerder zal zijn. Onder het nieuwe recht zullen de verschillende kasstromen alleen nog maar toenemen. Op basis van het voorgaande zou de wettelijke beperkte gemeenschap naar gelang van tijd alsnog kunnen neerkomen op een wettelijke algehele gemeenschap van goederen, nu niet voldaan wordt aan de vereisten voor zaaksvervanging.⁷³ Daarnaast is er niet in het wetsvoorstel opgenomen op welke wijze precies dient te worden aangetoond dat er in een bepaalde situatie sprake is van een privégoed.⁷⁴ Zoals reeds vastgesteld neemt de goederenrechtelijke bescherming van de echtgenoot niet-schuldenaar in principe toe nu er onder het nieuwe recht in meer gevallen sprake zal zijn van privégoederen in vergelijking met het oude recht.

⁶⁶ Kraan, Heijning & Marck 2017, p. 6.

⁶⁷ Huijgen, *FTV* 2016/7-8, p. 21.

⁶⁸ Breederveld, *FJR* 2014/54, p. 8.

⁶⁹ Van Hoepen & Zandvoort-Gerritsen, *WFR* 2017/126, p. 3.

⁷⁰ Reinhardt, *FJR* 2015/3, p. 3.

⁷¹ Stollenwerck & Labohm, *WPNR* 2015, *Kamerstukken I* 2016/17, 33987, E, p. 6.

⁷² Rb. Almelo 27 januari 2010, ECLI:NL:RBALM:2010:BL4397.

⁷³ Van Duijvendijk-Brand, *EB* 2006/1, p. 2.

⁷⁴ *Stb.* 2017, 177.

Echter, hierbij dient de kanttekening te worden gemaakt dat juist deze meerdere vermogens, die een vergaande administratie vereisten, het voorgaande zullen bemoeilijken.

4.2.2. Dubbele tegeldemaking

Een ander kritiekpunt op het nieuwe recht, dat reeds in de literatuur naar voren is gekomen, is dat van de dubbele tegeldemaking.⁷⁵ Dit bezwaar ziet op de omstandigheid dat de privéschuldeiser het dubbele aantal goederen zal moeten uitwinnen teneinde zijn vordering op de schuldenaar te voldoen, nu zijn verhaalpositie beperkt is tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed.⁷⁶ Ter illustratie kan het besproken arrest van de Rechtbank Haarlem genomen worden. Ervan uitgaande dat de man en vrouw tijdens het huwelijk gemeenschappelijk goederen hebben verkregen, kan bovenstaand kritiekpunt worden aangetoond. Stel dat het echtpaar in bezit is van twee kostbare kunstartikelen, ieder ter waarde van 10.000 euro. Voor het gemak ronden we het verschuldigde bedrag van de schuldenaar aan Intermatic af tot een bedrag van 8000 euro. Waar het onder het oude recht voor Intermatic had volstaan over te gaan tot het uitwinnen van slechts één kunstartikel, is vorengenoemde onder het nieuwe recht genoodzaakt over te gaan tot het uitwinnen van beide artikelen. Het uitwinnen van één artikelen zou de schuldeiser onder het nieuwe recht namelijk recht geven op het verhalen van 5000 euro, waarbij de overige 5000 euro wordt overgeheveld naar het privévermogen van de echtgenoot niet-schuldenaar. Voor het restantbedrag van 3000 euro zal nu ook het tweede kunstartikelen uitgewonnen moeten worden.

Goederenrechtelijk gezien, gaat de echtgenoot niet-schuldenaar erop vooruit in het opzicht dat deze financieel gezien niet benadeeld kan worden, waar dit onder het oude recht wel mogelijk was. Echter het feit dat het dubbele aantal goederen zal moeten worden uitgewonnen is een belangrijke kanttekening. De vergoeding van de helft van de waarde van de uitgewonnen goederen weegt niet altijd op tegen de emotionele waarde van het bezit van bepaalde goederen. Als tegenargument zou kunnen worden opgeworpen dat de echtgenoot niet-schuldenaar in dit geval gebruik kan maken van zijn recht van overname. Hieronder zal worden beargumenteerd waarom dit juist op basis van het voorgaande niet altijd het geval is.

4.2.3. Overnamerecht

Een ander kritiekpunt ziet op de situatie waarin de privéschuldeiser over gaat tot het uitwinnen van de gezamenlijke goederen. De echtgenoot niet-schuldenaar heeft dan het overnamerecht op grond van art. 1:96 lid 3 NBW. Dit wil zeggen dat zij bevoegd is tot overname van het goed waarop de schuldeiser verhaal zoekt tegen betaling van de helft van de waarde van dat goed uit haar eigen vermogen.⁷⁷ Indien er geen of niet voldoende eigen vermogen aanwezig is bij de echtgenoot niet-schuldenaar, zal de aanspraak op dit recht niet mogelijk zijn. Daarbij komt nog eens het feit dat het de echtgenoot niet-schuldenaar niet is toegestaan hiervoor geld te lenen.⁷⁸ De echtgenoot niet-schuldenaar zal in dit geval de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed in zijn privévermogen ontvangen. Zoals we al zagen in 4.2.2. zal de privéschuldeiser onder het nieuwe recht in sommige gevallen genoodzaakt zijn het dubbele aantal goederen uit te winnen. Het overnamerecht, dat is opgenomen in de nieuwe regeling als tegemoetkoming aan de echtgenoot niet-schuldenaar, kan hierdoor worden tegengewerkt in die zin dat het de vraag is of vorengenoemde op den duur voldoende privévermogen overhoudt om gebruik te kunnen blijven maken van dit recht. Hoe meer goederen worden uitgewonnen, hoe meer privévermogen aanwezig dient te zijn om deze over te kunnen blijven nemen. Uitgaande van het arrest van de Rechtbank Haarlem zal de echtgenoot niet-schuldenaar nu niet één, maar twee kunstartikelen voor de helft van de waarde moeten betalen wil zij gebruik maken van haar overnamerecht.⁷⁹

⁷⁵ Zie Vegter, *WPNR* 2003/6545.

⁷⁶ Lieber, *FJR* 2016/53, p. 6.

⁷⁷ Art. 1:96 lid 3 NBW.

⁷⁸ *Kamerstukken II* 2014/15, 33987, 10, p. 20.

⁷⁹ Rb. Haarlem 27 augustus 2008, ECLI:NL:RBHAA:2008:BE9830, *NJF* 2008/452.

In vergelijking met het oude recht kan men stellen dat er wel degelijk sprake is van een toename van de goederenrechtelijke bescherming, nu er überhaupt een recht van overname is opgenomen in de nieuwe wet. Daarnaast zal er, zoals reeds beargumenteerd, onder het nieuwe recht vaker sprake zijn van aanwezige privégoederen. Uitgaande van hetgeen is vastgesteld in 4.2.2., omtrent de dubbele tegeldemaking, zullen onder het nieuwe recht het dubbele aantal goederen dienen te worden uitgewonnen door de schuldeiser. De vraag is of er hierdoor op den duur voldoende privévermogen aanwezig is bij de echtgenoot niet-schuldenaar om van het overnamerecht gebruik te kunnen blijven maken.

5. Conclusie

De onderzoeksvraag die in deze scriptie centraal gesteld is, luidt: *‘In hoeverre levert de ‘Wet beperking wettelijke gemeenschap van goederen’ de echtgenoot niet-schuldenaar een beter beschermde goederenrechtelijke positie op inzake privéschulden van de partner?’* Teneinde deze vraag te beantwoorden, heeft een evaluatie van de vernieuwde goederenrechtelijke positie van de echtgenoot niet-schuldenaar plaatsgevonden. Hierbij is zowel gebruik gemaakt van een literatuuronderzoek als een jurisprudentieanalyse, waarbij het nieuwe recht op zaken van voor 1 januari 2018 is toegepast.

Allereerst zal een beroep op het aanwilsrecht onder het nieuwe recht vaker kans van slagen hebben, waardoor het minder snel zal aankomen op uitwinning van de goederen van de gemeenschap. Dit vanwege het feit dat de categorie privégoederen onder de nieuwe regeling is uitgebreid. De mate waarin de goederenrechtelijke bescherming op dit punt toeneemt zal echter per geval verschillen, nu meer privégoederen zullen leiden tot meer privéschulden. Daarbij komt nog eens het feit dat door de wetgever onder het nieuwe recht de categorie privéschulden is uitgebreid. De omvang van de voorhuwelijkse privégoederen van de echtgenoot-schuldenaar speelt hier dus een cruciale rol.

Daarnaast staan de voorhuwelijkse privégoederen van de echtgenoot niet-schuldenaar onder het nieuwe recht niet langer bloot aan verhaal door privéschuldeisers van de partner en wordt het verhaal op goederen van de gemeenschap beperkt tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed. In hoeverre de goederenrechtelijke bescherming op dit punt toeneemt zal afhangen van de omstandigheden van het geval. Een van de belangrijke factoren hierbij is de mate waarin door de echtgenoten de administratie zal worden bijgehouden. Het feit dat de voorhuwelijkse goederen voortaan privé blijven heeft tot gevolg dat er een vergaande administratieplicht bij de partners komt te liggen, waar, zelfs onder het oude recht, niet altijd aan wordt voldaan. Oorspronkelijke privégoederen kunnen door het bewijsvermoeden van art. 1:94 lid 8 jo. art. 1:96 lid 6 NBW alsnog bloot komen te staan aan verhaal. Dit zal er in bepaalde gevallen toe kunnen leiden dat de beoogde toenemende goederenrechtelijke bescherming in de praktijk op die manier zal worden afgezwakt.

Wat betreft de verhaalbeperking tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed, zal onder het nieuwe recht het dubbele aantal goederen door de privéschuldeiser moeten worden uitgewonnen teneinde zijn vordering te kunnen voldoen. In dit probleem is door de wetgever met het nieuwe wetsvoorstel voorzien door het opnemen van het overnamerecht. In vergelijking met het oude recht, dat een dergelijke mogelijkheid niet kende, neemt ook hier de goederenrechtelijke bescherming voor de echtgenoot niet-schuldenaar toe. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat dit recht niet op gaat in het geval er geen of niet voldoende privévermogen aanwezig is bij de echtgenoot niet-schuldenaar om het uit te winnen goed over te nemen. Men zou zeggen dat dit onder het nieuwe recht in principe niet problematisch zou moeten zijn, nu er onder het nieuwe recht meer goederen privé zijn, echter aan de andere kant zal de dubbele tegeldemaking tot gevolg hebben dat meer goederen zullen moeten worden uitgewonnen. De vraag is of de echtgenoot niet-schuldenaar op den duur nog in staat is gebruik te kunnen maken van dit recht. Ook in deze zin zal de vraag in hoeverre de goederenrechtelijke bescherming van de echtgenoot niet-schuldenaar toeneemt onder het nieuwe recht afhangen van de omstandigheden van het geval, namelijk de omvang van de aanwezige privégoederen- en schulden van de echtgenoot niet-schuldenaar.

Tot slot blijft het recht van récompense op dezelfde manier bestaan. Hier zijn een aantal nadelen aan verbonden, waaronder de mogelijke verjaring. Met het nieuw opgenomen lid 3 van art. 1:96 NBW zal dit vergoedingsrecht in een dergelijke situatie niet langer voorkomen. Wel zullen met de meerdere vermogens onder het nieuwe recht, vaker vergoedingsrechten ontstaan tussen de beide echtgenoten.

Al met al neemt de goederenrechtelijke bescherming van de echtgenoot niet-schuldenaar onder

het nieuwe recht toe. De mate waarin deze toeneemt zal afhangen van de omstandigheden van het geval. Belangrijke factoren hierbij zijn vooral de omvang van de aanwezige privégoederen- en schulden van de echtgenoten en de mate waarin door de echtgenoten de administratie zal worden bijgehouden.

6. Geraadpleegde bronnen

6.1. Literatuur

Braat, *WPNR* 2005/6617

B. Braat, 'Wetsvoorstel 28 867 in rechtsvergelijkend perspectief', *WPNR* 2005, p. 290-300

Breederveld 2011

B. Breederveld, *De aangepaste gemeenschap van goederen in verband met echtscheiding* (Recht en Praktijk, deel 2), Deventer: Kluwer 2011

Breederveld, *FJR* 2014/54

B. Breederveld, 'Van de algehele naar de beperkte gemeenschap in Nederland', *FJR* 2014, afl. 9, p. 50-57.11

Bruijn, de, Huijgen & Reinhartz 2010

A.R. de Bruijn, W.G. Huijgen & B.E. Reinhartz, *Het Nederlandse huwelijksvermogensrecht*, Deventer: Kluwer 2010

Burgerhart, B. Schols & F. Schols

W. Burgerhart, B. Schols & F. Schols, *Nieuw huwelijksvermogensrecht*, Den Haag: Sdu 2016

Duijvendijk-Brand, van, *EB* 2006/1

J. van Duijvendijk-Brand, 'Van een algehele naar een beperkte gemeenschap; hoe blijft wat privé is privé?', *EB* 2006, afl. 1, p. 1-8

Hoepen, van & Zandvoort-Gerritsen, *WFR* 2017/126

A.J. van Hoepen & C.A.W. Zandvoort-Gerritsen, 'Geen warme hand voor de koude kant', *Weekblad voor Fiscaal Recht* 2017, afl. 7196, p. 125-129

Huijgen, *FTV* 2016/7-8

W.G. Huijgen, 'De beperkte gemeenschap van goederen na de nota's van wijziging (wo 33987): nog steeds niet doen!', *FTV*, p. 18-23

Kraan, Heijning & Marck

C.A. Kraan, S.H. Heijning & Q.J. Marck, *Het huwelijksvermogensrecht*, Den Haag: Boom juridisch 2017

Lieber, *FJR* 2016/53

J.H. Lieber, 'Schulden in het huwelijksvermogensrecht naar huidig en komend recht', *FJR* 2016, afl. 10, p. 49-58

Mourik, van, 2006

M.J.A. van Mourik, *Nederlands vermogensrecht bij scheiding*, Deventer: Kluwer 2006

Mourik, van, 2009

M.J.A. van Mourik, *Huwelijksvermogensrecht* (Monografieën Privaatrecht), Deventer: Kluwer 2009

Reinhartz, FJR 2015/3

B.E. Reinhartz, 'Scenes uit een huwelijk', *FJR* 2015, afl. 1, p. 1-5.22

Stollenwerck & Labohm, WPNR 2015, p. 314-319

A.H.N. Stollenwerck & A.N. Labohm, 'De onderneming(swinst) in het wetsvoorstel Aanpassing van de wettelijke gemeenschap van goederen', *Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie* 2015, afl. 7057, p. 314-319

Vegter, WPNR 2003/6545

J.B. Vegter, 'Over het verhaalsrecht van schuldeisers in het wetsvoorstel tot aanpassing van de wettelijke gemeenschap van goederen', *WPNR* 2003, p. 645-649

Verstappen 1996

L.C.A. Verstappen, *Rechtsopvolging onder algemene titel (Ars Notariatus, nr. 72)* (diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 1996.

6.2. Parlementaire stukken**Eerste Kamer:**

Kamerstukken I 2016/17, 33987, E, p. 6.

Tweede Kamer:

Kamerstukken II 2002/03, 28867, 3, p. 4 (MvT).

Kamerstukken II 2013/14, 33987, 2.

Kamerstukken II 2013/14, 33987, 3, p. 1 (MvT).

Kamerstukken II 2014/15, 33987, 8, p. 43.

Kamerstukken II 2014/15, 33987, 10, p. 12.

Kamerstukken II 2014/15, 33987, 10, p. 20 (MvT).

7. Rechtspraakregister

Hof Arnhem-Leeuwarden 22 februari 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BC5100.

Rb. Leeuwarden 22 mei 2012, ECLI:NL:RBLEE:2012:BW7805, RN 2012/93.

Rb. Almelo 27 januari 2010, ECLI:NL:RBALM:2010:BL4397, *JOR* 2010/114.

Rb. Haarlem 27 augustus 2008, ECLI:NL:RBHAA:2008:BE9830, *NJF* 2008/452.